

NOTA DE PREMSA

comunicacio@iphes.cat
www.iphes.cat

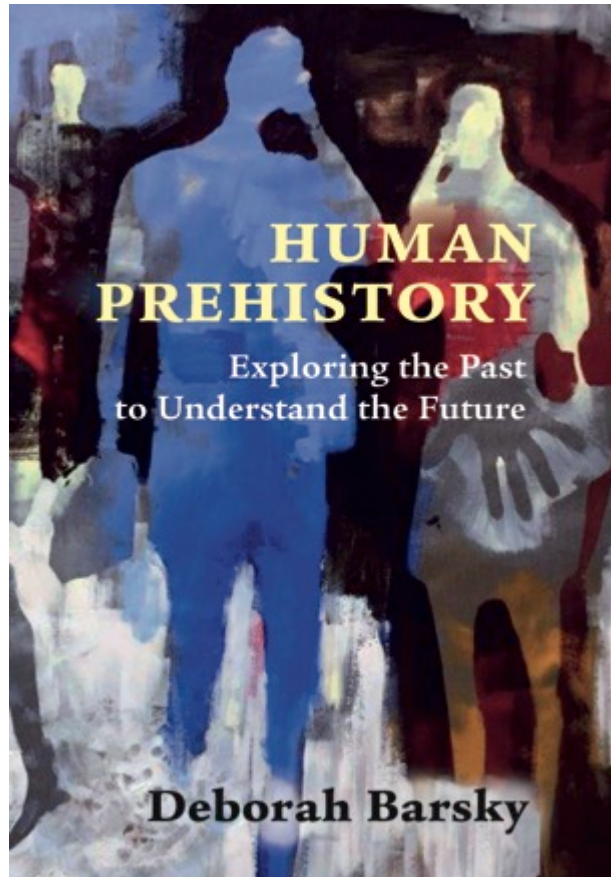
Deborah Barsky: “conèixer el nostre passat ens ajudaria a rectificar la nostra trajectòria cap al futur”

La investigadora acaba de publicar un llibre en el qual analitza la importància de conèixer la Prehistòria per entendre la condició humana en el món globalitzat actual

El proper dijous 15 de desembre a les 17h es farà l'acte de presentació pública del nou llibre de Deborah Barsky a la sala de juntes de la URV acompanyada del catedràtic de Prehistòria Eudald Carbonell.

Human Prehistory. Exploring the Past to Understand the Future (Cambridge University Press) és el títol del nou llibre de l'arqueòloga Deborah Barsky, investigadora de l'IPHES-CERCA i professora associada de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i de la Universitat Rovira i Virgili (URV).

Parlem amb ella per tal que ens expliqui el seu nou llibre, també de la seva vessant més personal, de com, quan i per què se li va despertar l'interès per endinsar-se en el coneixement de l'evolució humana.

La portada del llibre editat per Cambridge University Press és un detall d'una pintura per l'artista canadenc Sacha Barrette de la seva sèrie d'obres sobre el tema: *Homo urbanus* (sachaimages@gmail.com)

1- De quina manera creus que la prehistòria pot servir-nos amb els reptes que encara la Humanitat actualment?

Crec que la majoria de la gent avui en dia estaria d'acord en el fet que la Humanitat ha arribat a un punt crític pel què fa a la sostenibilitat de la vida humana al Planeta. Això es deu, en gran part, al canvi climàtic, però també a la gran quantitat de contaminants que deixem anar diàriament a les esferes que conformen la Terra (no només a l'atmosfera, sinó també a la geosfera, biosfera, criosfera i hidrosfera). A més, hem construït una nova esfera, la tecnosfera (o antroposfera), derivada dels nostres estils de vida materialistes i que generen molts residus, els quals ja es troben arreu del món: als casquets polars i fins a les zones més profundes dels oceans.

En els temps en què vivim, on tenim existències mogudes per les presses i la rapidesa, molts individus busquem una comprensió de nosaltres mateixos, de la nostra espècie i de com aquesta es relaciona amb les altres formes de vida. Per molts, aquesta cerca és una necessitat urgent que ve acompanyada de la sensació que, d'alguna manera, un retorn al nostre passat ens ajudaria a rectificar la nostra trajectòria cap al futur.

El meu llibre recopila exemples concrets del registre arqueològic per explicar com apropar-nos al nostre passat comú pot ajudar-nos a identificar alguns dels processos de llarg recorregut que ens han portat on som avui en dia. Molts dels problemes vigents al món actual, com ara el racisme o les desigualtats socials, per exemple, potser es podrien rectificar si les persones tinguessin més coneixement sobre aquest passat nostre comú.

La Dra. Deborah Barsky amb el seu nou llibre a les instal·lacions de l'IPHES-CERCA (Fotografia: Maria D. Guillén).

2- Quins diries que ha estat el canvi més gran que ha sofert l'estudi de la prehistòria des que t'hi dediques?

Quan vaig començar a treballar en prehistòria, els meus interessos de recerca ràpidament van versar cap a l'estudi de les eines de pedra més antigues conegudes, que s'anomenen Olduvaia. Les eines olduvaianes més antigues són datades de fa uns 3 milions d'anys a Àfrica, i s'atribueixen a diversos hominins de començaments del Quaternari, entre els quals s'inclouen els primers *Homo habilis*, però també diferents espècies d'australopitecs i parantrops. Trobo fascinant estar en contacte amb aquestes eines que van ser fetes pels nostres cosins humans, que eren diferents de nosaltres, tant anatòmica com cognitivament.

De seguida vaig començar a estudiar l'Olduvaià fora d'Àfrica, és a dir, els primers hominins que van migrar cap a Euràsia, i vaig tenir l'oportunitat de treballar en jaciments claus com ara Dmanisi a Geòrgia, d'1.8 Ma (milions d'anys d'antiguitat) o als jaciments de Barranco León i Fuente Nueva 3 a Orce (Andalusia; 1.4 i 1.2 Ma, respectivament). Quan vaig començar a estudiar prehistòria, cap als anys noranta, molt pocs especialistes pensaven que una ocupació a Europa tan antiga fos possible. Aleshores era popular la teoria anomenada "cronologia curta" que deia que l'ocupació d'Europa només es va produir de manera perdurable fa uns 500 Ka. Però després, una sèrie de descobriments van fer que es canviés completament la visió de quan es van produir les primeres ocupacions a Euràsia. Parlo, per descomptat, de les majors troballes de Dmanisi a finals dels anys vuitanta i noranta, quan es van descobrir hominins amb eines olduvaianes i restes de fauna. El 1995, es va publicar la nova espècie *H. antecessor* de la Sierra de Atapuerca vinculada a la capa TD6 del jaciment de Gran Dolina, de fa 0.9 Ma, en un moment en què també eines lítiques que havien estat indubtablement fetes per humans es van anunciar als jaciments d'Orce. Des d'aleshores, altres descobriments han sortit a la llum en jaciments de la conca mediterrània i fins i tot tan lluny com la Xina i l'Índia, que continuen aportant evidències de diversos fenòmens de migracions dels hominins primerencs fora d'Àfrica.

3- Què et va fer iniciar-te en l'estudi de la prehistòria? Per què vas començar a estudiar-la?

Vaig començar la meva formació a Montréal (Canadà), estudiant un Màster en Arts i Antropologia, i vaig començar a interessar-me per l'arqueologia, com a disciplina que permetia entendre millor els orígens de l'espècie humana des d'una perspectiva evolutiva. Com que al registre arqueològic de Canadà no hi ha evidències de presència humana d'abans de finals del Paleolític Superior, em vaig plantejar anar a Europa a excavar i a continuar la meva formació. Lògicament, vaig començar a interessar-me per França, bressol dels estudis sistèmics que s'estaven fent en prehistòria i on havien oportunitats per formar-se en treball de camp. Després d'una sèrie de trobades casuals, vaig coincidir amb el famós professor de Lumley i la seva dona paleontòloga, que em van convidar a excavar al jaciment de finals de l'acheulià: Le Lazaret (situat a Niça). Aquesta trobada és la que finalment em va animar a deixar el meu país natal i a traslladar-me a Tautavel, a fer un màster (amb la Universitat de Montpeller), i després un doctorat en arqueologia (amb la Universitat de Perpinyà). Després vaig formar part de l'equip de recerca EPCC-CERPT de Talteüll, on vaig estar 20 anys, fins a obtenir la meua plaça actual (des de 2010), com a investigadora a l'IPHES-CERCA i professora del Grau en Evolució Humana i Antropologia de la URV i la UOC.

Ara fa gairebé vint-i-cinc anys que em dedico a l'arqueologia i el meu interès en les eines de pedra i en el que aquestes ens poden explicar, no ha parat de créixer. De fet, els constants descobriments i les millores que es fan en aquest camp d'estudi m'ajuden a renovar constantment la passió per aquesta àrea de coneixement.

La Dra. Deborah Barsky treballant a les excavacions de Fuente Nueva 3 a Orce (Andalucia)
(Foto: J. Cámara).

4- Què explicaries a algú per despertar-li l'interès en la prehistòria?

En la meva experiència, els estudiants (o qualsevol persona que busca iniciar-se en el camp de la prehistòria) ho fan perquè senten un genuí interès per aprendre sobre els seus orígens a través de l'evolució anatòmica i cultural humana. Recentment, la prehistòria s'ha obert cap a molts altres camps de coneixement, portant el nostre coneixement fins i tot més enllà de disciplines clàssiques, com la geologia, la paleontologia o la paleoantropologia. Avui en dia, l'arqueologia emprava solucions tecnològiques per a localitzar nous jaciments, estudiar tota mena de troballes i explorar els seus contextos de descoberta... Així que actualment és un moment molt excitant en el que ser part dels grans esforços que s'estan fent en l'estudi dels orígens de l'espècie humana.

A banda de mantenir-se al dia de les troballes que es van produint (que ara resulta relativament fàcil amb Internet), una de les millors maneres de descobrir quina de les àrees de l'arqueologia els pot interessar més és dur a terme treball de camp. A la prehistòria estem treballant amb grans forquilles de temps, diferents formes d'avantpassats i tipus molts diversos d'evidència d'activitat humana, de manera que

l'experiència que s'adquireix estant a una excavació continua sent una bona manera per familiaritzar-se amb la prehistòria i per identificar els seus interessos personals. De fet, la complexitat derivada d'aprendre i explorar tots els tipus de dades de cadascun dels camps de coneixement incorporat a l'estudi de la prehistòria humana requereix molt de temps i fa que sigui necessària l'especialització segon la disciplina escollida. Al final, la juxtaposició dels resultats fets en cada branca de coneixement són els que acaben contribuint a afegir peces al *puzle* del nostra camí evolutiu.